

YOZGAT'TA GENÇLERİN ASKERE UĞURLANIŞI

Duralı DOĞAN*

Her Türk gencinin gönlündeki aslan "Şereflice askerlik yapmak" tır. Büyüklerimiz tarafından hayata insanın iki defa geldiği söylenir. Doğmak bir, askerden teskere almak iki. Halkımız arasında onun içindir ki askerliğini yapmayı adamdan saymazlar. Askerliğini yapmayan insan hayat potasında pişmemiştir. Tahsili de olsa o ocakta yetişmediği için "cahil, cemaka"dır. Ne zamanki askerliğini yapar, o zaman herkes tarafından güvenilir, kız verilir, iş verilir, şahsına bir değer verilir. Ailesi ana ocağı ise, asker ocağı da baba ocağıdır.

Annem beni yetiştirdi / Bu vatana yolladı
Teslim etti al cancağı / Allah'a ismarladı

türküsu bir masaldır anlatılır dilden dile, gönülden gönüle. .

Pusulula gününü heyecanla bekler gençler. Çağrı pusulula gelecek gençler, artık o çevrede bilinmeye başlanır. Hele pusulula çıkan gençlerin önünden geçilmez olur. Vatani vazifeye çağırılan genç, heyecanlıdır, atiktir, neşelidir, gruplar halinde gezmelerinden asker oldukları hemen farkedilir.

Sekiz-on gün onlar için, davet gezme, akraba ziyareti etme, arkadaşlarıyla çalıp, söyleme, eğlenme gündür. Akraba, hısımlar, komşu tarafından davet edilirler. Davetlere özellikle pusulula çıkan gençler topluca katılırlar. Akşam yemeklerini yedikten, çaylarını, kahvelerini içtikten sonra yine topluca ayrı bir delikanlı odasında toplanırlar. Oyunlar oynarlar, türküler çağırırlar, şakalar yaparlar. Askere gidişin, geçmişte ve gelecekteki yaşantılarının bir değerlendirmesini yaparlar. Bazı köylerde bir hafta önce gençler aralarında para toplayarak davul-zurna tutarlar. Bir hafta davullu zurnalı davet gezerler. Eskiden bu günlerde harman yerlerine ateşler yakılır. "Sinsin"ler oynanmış. Yakın köylerden askere gidecekler de bu "Sinsin" oyununa katılırlar.

* Sorgun İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Şube Müdürü.

Sözlü, nişanlı ve özellikle evli gençler daha hüzünlü görünürler. Günleri yaklaştıkça üzüntüleri artar. Bu gençler bu günlerde babalarından, köyün yaşlılarından askerlik hatıraları dinlemeyi pek çok severler. Aynı şeyleri, yaşayacaklarını düşünerek büyüklerinin anlattıklarına dikkat kesilirler.

Davet, eğlence, derken sıra ayrılığa gelir. Köyden ayrılacakları gün bütün köy halkı toplanır. Gençler sabah namazını camide kılarlar. Evlerinden hazırladıkları çantalarını, yol azıklarını aldıktan sonra belirli bir yerde toplanırlar. Köyün imamı dua yapar. Bu dua her yıl ya köyün orta yerinde, ya evliya varsa onun türbesi yanında yapılır. İmam "Devletimizin ve milletimizin bekçiliğini bir nöbet anlayışı ve bayrak teslimi içerisinde yapmaları, sağ salim dönmeleri, hayır e uğurla gidip gelmeleri için Allah'tan niyazda bulunur. Kalabalık "Amin" der. Anneler ağlamaktadır. Gençlerin ağlaması hoş karşılanmaz. Davul -zur'nanın eşliğinde, dualarla uğurlanırlar. Bayrak takılmış arabalara binerek, davul-zurna çalarak kasabaya kadar giderler. Kasabada tur atar, halay çekerler. Her genç pusululasında belirtilen birliğine gitmek üzere kasaba vedalaşır. Yola revan olur.

Onbeş gün sonra askerin ilk mektubu anasına ulaşır. Bu mektup çok değerlidir. İlk mektup tavuk, kaz, hindi alınmadan verilmez. Annesi heyecanla "mektubun mücdesi"ni verir. Mektupta neler yazılıdır, neler. . . Asker mektubu selamla başlar, mani ile biter. Bu maniler hasret, gurur ve yâr doludur. Anne veya baba da oğluna yazdığı mektubunun başına şu abide, yüce duygunun, düşüncenin ifade edildiği cümleyi yazdırır: "Yüksek Bir Türk Gencine Takdimdir."

Asker manilerinden örnekler:

Askerleri say da ger	Asker yolu beklerim
Kara tren rayda gel	Günüme gün eklerim
Benim yârim burda yok	Sen git yârim askere
Tez evelden al da gel	Ben silâyı beklerim